

Nieuwe Uitgaven

Birds and Light - The art of Lars Jonsson
In zijn geboortestad Stockholm vierde Lars Jonsson in oktober 2002 zijn vijftigste verjaardag. Naast een overzichtstentoonstelling van zijn werk, verscheen een boek waarin de getalenteerde Zweedse vogelschilder via een gesprek met Björn Linnell ingaat op zijn leven, werk, inspirators, over zijn ideeën en over de

plaats die vogels in zijn bestaan innemen. Ook al omdat in dit in groot formaat uitgevoerde boek (28 x 31 cm) veel van Jonssons vogelschilderingen afgebeeld staan, is 'Birds and Light' een benijdenswaardig bezit voor degenen die aan dit werk zijn verknocht. Dat zijn er velen, ook in Nederland. Enkele van de op kleuterleeftijd gemaakte tekeningen bleven bewaard en

zijn te vinden in 'Birds and Light'. De in 1959 op zevenjarige leeftijd geschilderde Groene Specht laat ongewoon talent zien. Richtinggevend waren verblijven op Gotland, waar Lars' ouders vanaf 1957 zomervakanties plachten door te brengen en waar de kunstenaar zich in 1976 definitief vestigde. De Gotland-trilogie 'Bird Island' (1983), 'En dag i maj' (1990) en 'Dagrar' (2000) illustreren Jonssons band met het eiland.

Al vroeg begonnen de reizen, de eerste naar de Fär Öer. Op negentienjarige leeftijd ging hij met zijn broer en twee vrienden per Volkswagenbusje vanuit Zweden door de Sahara, naar Niger en Kameroen. Deze niet zonder autopech verlopende tocht nam vier maanden in beslag. Fragmenten uit dag- en schetsboeken uit deze periode geven 'Birds and Light' een extra dimensie. Terug in Zweden viel het besluit kunstschilder te worden. Hij meldde zich bij de Koninklijke Academie in Stockholm, maar werd afgewezen.

In 'Birds and Light' verklaart Jonsson dat conform de begin jaren zeventig in Zweden geldende mores, in kunst een politiek engagement met de klassenstrijd aanwezig diende te zijn. In zijn werk ontbrak deze. De in 1972 door de afwijzing geïncasseerde teleurstelling werd later deels goedgemaakt door het verkregen eredoctoraat van de Universiteit van Uppsala.

Uitgebreid vertelt Lars over de totstandkoming van 'Birds of Europe with North Africa and the Middle East', de vogelgids die ook in Nederland grote oplagen haalde en door menigeen nog steeds wordt beschouwd als de beste tot dusver verschenen. De vogelaar, kunstenaar, auteur Lars Jonsson is zeer geïmponeerd door de eerdere 'Petersongids'. Van Petersons platen zegt hij 'It was like hearing The Beatles after having hummed along to the songs of one's parents' old popular artists'. Jonsson acht Roger T. Peterson één van zijn grote inspirators. Vanaf 1980 tot 1996, toen de Amerikaan overleed, trok hij veel met hem op. Andere vogelschilders waaraan Jonsson veel ontleende waren Louis Agassiz Fuertes (1874-1927), eveneens Amerikaan, en de Zwitser Léo-Paul Robert. En dan noemt hij vaak zijn landgenoten Anders Zorn ('speechless with admiration'), Bruno Liljefors en natuurlijk Gunnar Brusewitz. Een in het boek afgebeelde, in juli 1982 op

Gotland genomen foto met daarop Lars Jonsson, Gunnar Brusewitz en Roger T. Peterson is met recht historisch te noemen. Op een grote in 1984 in het Natuurhistorisch Museum in Stockholm gehouden expositie trad Lars voor het eerst naar voren met nieuwe lichteffecten in zijn werk. In 'Birds and Light' gaat de Zweed in op de achtergronden, net zoals hij uitvoerig bespreekt (pagina 129-135) hoe een adembenemend mooi, in 2000 in de Amerikaanse staat Nebraska gemaakt schilderij van Pijlstaarten ('Rest after a long Flight') tot stand kwam. Er is veel meer. Lang, heel lang valt er te kijken naar de Barentszee, werk gemaakt tijdens een expeditie in 1994. Van de in de periode 1977-2002 door de kunstenaar vervaardigde 77 litho's, zijn er 1973 in het boek te vinden.

Wat is het in Lars Jonssons werk dat bij vogelaars tot zulke emotionele herkenningen leidt? Staffan Söderholm besluit zijn proloog, waarin via een lang citaat uit 'Min vän fjällpiparen' ('Mijn vriend uit Lapland') ook een tribuut aan Bengt Berg doorklinkt, met een veelzeggend: 'The question must remain unanswered here. Only one thing is in fact obvious, and that is that we do not know for certain. This wondrous uncertainty is what Lars Jonsson paints. When we see his paintings, it becomes, at best, our own'.

Birds and Light - The Art of Lars Jonsson (2002). 232 pagina's. Lars Jonsson in gesprek met Björn Linnell. Voorwoord Hans Henrik Brummer. Proloog 'Looking at Nature' van Staffan Söderblom. ISBN 0 7136 64 5 3. Christopher Helm, Londen. Prijs in Engeland £ 35,00. In Nederland € 62,00.

GLO

Looking at Birds in Kyrgyz Republic, Central Asia

'Om dit boek te maken bestond niet een tevoren vastgesteld plan, maar het groeide uit zichzelf', schrijft Joost van der Ven in het voorwoord van zijn boek over de vogels van Kirgizistan. De auteur droeg zijn studie op aan de 65 jaar geworden Emil Shukurov, iemand die zich heeft ingespannen voor de vogels en hun bescherming in deze Centraal-Aziatische republiek. Van der Ven woont en werkt al lange tijd in het land, reisde veel door de republiek en trouwens ook door vier andere in 1991 onafhankelijk geworden naburige naties Oezbekistan, Kazachstan, Toerkmenistan en Tadzjikistan,

waar hij ervaringen opdeed die om verschillende redenen het vastleggen meer dan waard zijn. Bijna de helft van het boek wordt ingenomen door een lijst van de ruim 400 in Kirgizistan waargenomen vogelsoorten, met hun status. De tekst is in het Engels en het Russisch, de soortenlijst geeft bovendien de naam in het Kirgizisch. Voorafgaand aan dit overzicht en aan het slot zijn er hoofdstukken met de interessantste vogelgebieden in de republiek, foto's van adembenemende biotopen, over de vogeljacht in het land, een hoofdstuk over Issyk Kul en zijn vogels alsmede, gelet op de voorkeur van de auteur niet verbazingwekkend, een verslag over de kraanvogels in Kirgizistan.

Een vogeluitstapje naar Centraal-Azië is minder ingewikkeld dan men zich voorstelt. Vanuit Europa zijn er dagelijks vluchten naar Almaty in Kazachstan, ruim 200 km gelegen van Bishkek (het vroegere Froenze), de hoofdstad van Kirgizistan. Men bevindt zich dan in het hart van de noordkant van de Himalaya waarin men op zoek kan naar Ibisnavel, Himalayagier, Himalayaberghoen en nog een heel rijtje sterk tot de verbeelding sprekende soorten. Dit boek komt dan goed van pas.

GLO

Van der Ven, J. (2002): Looking at Birds in Kyrgyz Republic, Central Asia. 185 pagina's. Met foto's en pentekeningen van Gayubova Munira. ISBN 9967-424-07-9. Bishkek. Prijs € 15,00. Te verkrijgen door overmaking van dit bedrag op giro 552432 ten name van J. van der Ven te Doom.

Baccetti, N., P. Dall'Antonia, P. Magagnoli, L. Melega, L. Serra, C. Soldatini & M. Zenatello (2002): Risultati dei censimenti degli uccelli acquatici svernanti in Italia: distribuzione, stima e trend delle popolazioni nel 1991-2000. Biologia e conservazione della fauna, Volume 111, Anno 2002. Istituto Nazionale per la Fauna Selvatica "Alessandro Ghigi", Via Ca' Fornacetta, 9 - Ozzano dell'Emilia (Bologna). ISSN 1126 - 5221. Resultaten van midwintertellingen van watervogels in Italië. Verspreiding en ontwikkelingen in de periode 1991-2000. Met veel tabellen en grafieken en verspreidingskaarten per soort. In de Italiaanse taal, met een introductie in de Engelse taal.

Barter, M. (2002): Shorebirds of the Yellow Sea. Importance, threats and conservation. Wetlands International Global Series 9. International Wader Study Group: International Studies 12. ISBN 90 5882 0092.

Dit is een CD-versie met het rapport in Adobe PDF en bevat tevens: 'Action Plan for the Conservation of Migratory Shorebirds in the East Asian-Australasian Flyway 2001-2005' en 'Asia Pacific Migratory Waterbird Conservation Strategy' van dezelfde auteur; beide eveneens in Adobe PDF.

Gierzwaluwbescherming - Nederland (2002): Gierzwaluwen Bulletin 1 (0), mei 2002. Orgaan van in 2002 opgerichte vereniging 'Gierzwaluwenbescherming - Nederland. In dit eerste nummer van een nieuw tijdschrift, waarin aandacht wordt besteed aan de doelstellingen van de kersverse vereniging. Deze streeft er naar de Gierzwaluwen te beschermen, maar wijst het openen van nestkasten af, ook bij controles of voor ringonderzoek, dat evenals nestfotografie, geheel wordt afgewezen. Verder wordt onder andere aandacht besteed aan de landelijke dag die was georganiseerd op 23 juli 2001, aan het lokken van Gierzwaluwen met aria's van sopranen en tenoren en aan het inmettelen van speciale kunstnest-stenen (Artidomusstenen).

Macchio, S., A. Messineo & F. Spina (2002): Attività di alcune stazioni di inanellamento italiane: aspetti metodologici finalizzati al monitoraggio ambientale. Biologia e conservazione della fauna, Volume 110, Anno 2002. Istituto Nazionale per la Fauna Selvatica "Alessandro Ghigi", Via Ca' Fornacetta, 9 - Ozzano dell'Emilia (Bologna). ISSN 1126 - 5221. Bevat onder andere gegevens over broedvogels en gegevens van ringonderzoek in Italië over de periode 1982-1994. Met veel tabellen en grafieken. In de Italiaanse taal, maar met een introductie in het Engels. Het Istituto Nazionale per la Fauna Selvatica (INFS) is het nationale Italiaanse orgaan voor onderzoek en advies op het gebied van de in het wild levende fauna. **Nijland, F. (2002):** Project alarm, een verkennend onderzoek naar territoriaal succes van Scholekster, Kievit, Grutto en Tureluur in de periode 1997-2000 in

Fryslân. Uitgave stichting Weidevogel Meetnet Friesland. Publicatie Bureau N nummer 10.

Vier gebruikstypen grasland zijn onderzocht, te weten reservaten, gangbaar agrarisch grasland, beheersgebied en vrij inzetbare gebieden. In het rapport worden ook oplossingen aangedragen voor diverse praktische problemen die bij het onderzoek naar voren kwamen.

Schoppers, J. (2002): Najaarstrek van roofvogels over de Eltenberg 1996-2001. Rapport Vogelwerkgroep Arnhem en omstreken 2002-1, Arnhem. 65 pagina's. Een rapport met resultaten van tellingen van de Vogelwerkgroep Arnhem en omstreken en IVN Vogelwerkgroep 'De Oude IJsselstreek'. Er zijn 10.537 waarnemingen van in totaal 19 soorten roofvogels beschreven. Te bestellen door € 8,50 over te maken naar postgirorekening 3983471 ten name van Vogelwerkgroep Arnhem e.o., onder vermelding van: 'rapport Elten' en het verzendadres. Het bedrag is inclusief verzendkosten.

Smet, A. (2002): Onderzoek naar het voorkomen van de steenuil in West-Zeeuws-Vlaanderen 2000-2001. Rapport van de Natuurbeschermingsvereniging West-

Zeeuws-Vlaanderen 't Duumpje. In dit verslag aandacht voor de aantalsontwikkelingen van de Steenuil. Het gaat slecht met deze soort. Volgens gegevens van Vogelbescherming Nederland zou de soort in de periode van 1960 tot 1999 met meer dan 50% zijn afgenomen. De vogelwerkgroep 't Duumpje heeft getracht vast te stellen of die achteruitgang ook voor West-Zeeuws-Vlaanderen gold. Uit het onderzoek is komen vast te staan dat in dit gebied de achteruitgang 20% ten opzichte van 1980 was. Reden genoeg voor de vogelwerkgroep om een plan van aanpak op te stellen ter bescherming van de soort. Meer informatie over het onderzoek en het rapport is te vinden op de internetpagina's van de vogelwerkgroep (<http://www.duumpje.nl>).

Spagnesi, M., L. Serra (eds.) & U. Catalano (2002): Iconografia degli Uccelli d'Italia. (Iconography of Italian Birds.) Volume II. *Falconiformes, Galliformes*. Istituto Nazionale per la Fauna Selvatica "Alessandro Ghigi". Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio Direzione Conservazione Natura. ISSN 1126-5221.

Deze uitgave geeft een overzicht van een deel van de Italiaanse avifauna. Per soort

Een paartje Kwartels *Coturnix coturnix* (Linnaeus 1758), naar een afbeelding van Umberto Catalano in 'Iconography of Italian Birds'.

wordt een beschrijving gegeven van onder andere de geografische spreiding in Italië, de oorsprong en omvang van de populatie, seizoensveranderingen, habitat en bescherming. Voor elke soort zijn verspreidingskaartjes opgenomen, waarbij afhankelijk van de soort, ook de verspreiding in de winter getoond wordt. Bijzonder aan deze uitgave zijn de buitengewoon fraaie afbeeldingen van de soorten. Deze zijn afzonderlijk gedrukt en worden, op losse vellen, samen met het boek, uitgebracht in een luxe cassette. De schilderijen zijn alle van de hand van Umberto Catalano. De platen hebben een afmeting van 49 x 34 cm.

Tomek, T. (2002): Vertebrata. The Birds of North Korea. Passeriformes. Akta Zoologica Cracoviensia. Vol. 45 (1). Polska Akademia Nauk. Instytut Systemayki I Ewolucji Zwierzat. ISSN 0065-1710. Geschreven in de Engelse taal. 235 bladzijden.

Dit nummer van 'Akta Zoologica Cracoviensia' is geheel gewijd aan de *Passeriformes* van Noord-Korea. Naar de avifauna van dit gebied is nog maar weinig onderzoek gedaan. Deze publicatie is gebaseerd op verzamelingen van vogels afkomstig van Noord-Korea, de beschikbare literatuur en deels op tot nu toe ongepubliceerd materiaal. De teksten zijn aangevuld met verspreidingskaartjes, literatuurverwijzingen en een uitgebreide index op wetenschappelijke naam. Deze index omvat ook de non-passeriformes, die al eerder werden gepubliceerd in hetzelfde tijdschrift (in 1999).

Wader Study Group Bulletin (2002): Volume 98, augustus 2002. Dit nummer van het bulletin bevat onder andere bijdragen over nestplaatsen en nestbouw van de Kleine Plevier *Charadrius dubius* in Bulgarije, migratie van kustvogels bij Peninsula Valdés (Argentinië), broedbiologie van Tureluurs *Tringa totanus* in de Ebrodelta (Noordoost-Spanje), biometrie en rui van broedende Goudplevieren *Pluvialis apricaria* en een methode voor het vangen van broedende Goudplevieren.

Wader Study Group Bulletin (2002): Volume 99, December 2002. Uitgave van de International Wader Study Group.

In dit nummer wordt onder andere aandacht besteed aan het broedsucces van Afrikaanse Zwarte Scholeksters *Haematopus moquini* op Robbeneiland, Zuid-Afrika in het broedseizoen 2001-2002, de afname van kleur bij kleuringen, het gebruik van kleuringen voor het bepalen van de jaarlijkse overleving van mannetjes en vrouwtjes van de Kanoetstrandloper *Calidris canutus islandica* en aan het gebruik van taperecorders ter verhoging van de vangsten van kustvogels.